

УДК 316.344.34:378.2

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

М. П. Бліхар

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
буль. Університетська 1, Львів, 79000, Україна,
muroslava82@mail.ru*

У статті проаналізовано ціннісні особливості сучасної студентської молоді. Охарактеризовано поняття “цінність” і “ціннісні орієнтації”, подано різноманітні класифікації цінностей. На основі результатів соціологічних досліджень визначені пріоритетні цінності студентської молоді.

Ключові слова: молодь, студентська молодь, цінності, ціннісні орієнтації, життя орієнтація.

У сучасному суспільстві процес становлення, соціального визрівання підрастаючого покоління пов'язаний з величезними труднощами. У суспільстві має місце таке загострення суперечностей, що науковцям доводиться дуже часто говорити про соціальні проблеми молоді, про те, чи зможе молоде покоління прийняти, засвоїти і передати наступним поколінням цінності і норми, які є основою життя суспільства.

Через динамічність суспільного розвитку та зміну ідеологічних засад функціонування пострадянських суспільств зростає актуальність вивчення ціннісних орієнтацій та життєвих позицій молодих поколінь українців. Адже саме вони у недалекому майбутньому відповідатимуть за відтворення не лише населення нашої країни, а й того культурного контексту, в якому відбуватиметься життєдіяльність наших нащадків, створюватимуться умови для гармонійного існування в межах сім'ї, інших соціальних інститутів, суспільства загалом.

Саме тому процес глибинних змін у житті українського суспільства висуває як пріоритетну проблему виховання інтелектуальної, висококультурної, творчої, діяльної молоді, яка здатна забезпечити прогрес нації, вихід держави на рівень цивілізованих країн світу.

Мета статті – з'ясувати суть понять “цінності” та “ціннісні орієнтації”, виявити їх взаємозв'язок, а також на основі аналізу соціологічних досліджень проаналізувати основні ціннісні пріоритети молоді, в тому числі студентської, що змінюються під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Ціннісна система, що існувала впродовж багатьох десятиліть, зруйнувалась. Суперечливо та повільно формується нова. Особливістю цього процесу є те, що проходить він поза чітко визначеними рамками ціннісних орієнтирів. Їх відсутність визначає

“розмитість” моральних принципів. Без цінностей не може обходитися жодне суспільство, а індивіди можуть обирати ті чи інші цінності. Одні є прихильниками цінностей колективізму, інші – цінностей індивідуалізму. Для одних найвищою цінністю можуть бути гроші, для інших – моральна досконалість, для третіх – політична кар’єра. Для опису того, на які цінності орієнтуються люди, соціологи ввели термін “ціннісні орієнтації”. Вони описують індивідуальні відносини чи вибір конкретних цінностей як норми своєї поведінки.

Цінності студентської молоді формує інформація, яка їй дається всією соціальною кон’юнктурою, баченням дорослими вітчизняного чи зарубіжного життя. Бо в самій молоді немає свого великого життєвого досвіду. Вона може оцінювати ті чи інші явища, виходячи із знань, отриманих у навчальних закладах, із засобів масової інформації, з оцінок батьків, прочитаної літератури, хоч, звичайно, певну роль відіграє осмислення власного пережитого. Але воно зазвичай не має вирішального значення при домінуючому впливі на молодих людей тих соціально-культурних ідеалів, які склалися у світі дорослих. У кожного покоління молодих ці ідеали були різними, виходячи із конкретного контексту часу [1, с. 27].

Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить, що останнім часом вітчизняні науковці приділяють дедалі більше уваги дослідженню ціннісних орієнтацій та духовної культури студентської молоді. Результати соціологічного вивчення студентського середовища представлені в роботах В. Арбеніної, В. Бакірова, О. Балакіревої, Є. Головахи, В. Ніколаєвського, С. Оксамитної, Н. Победи, Л. Сокурянської, І. Шеремет, Н. Шуст, О. Якуби, О. Яременка та інших [2]. Багато досліджень присвячено вивченню природи ціннісних орієнтацій (Б. Г. Ананьєв, Л. І. Божович, Б. С. Круглов, С. Л. Рубінштейн, О. О. Ядов, В. Франкл та ін.). Структуру ціннісних орієнтацій вивчають С. Ф. Анісімов, О. І. Донцов, І. Олпорт, А. Маслоу, С. Шварц і ін.

За останні роки вагомий внесок у розроблення проблеми ціннісних орієнтацій молоді в різних її аспектах зробили І. Бех, М. Євтух, О. Сухомлинська, П. Р. Ігнатенко, Н. І. Лапін, Л. А. Беляєва, Т. В. Бутківська, О. А. Подольська, А. А. Кавалеров та ін. Так О. А. Подольська у своїй монографії [3] звертається до взаємозв’язку ціннісних орієнтацій та проблеми активності особистості. Е. Л. Носенко та Н. В. Фролова [4] розглядають процес трансформації ціннісних орієнтацій молоді, акцентуючи увагу на психологічному аспекті проблеми.

Розгляду ціннісних орієнтацій присвячені роботи А. А. Кавалерова, зокрема в монографії “Цінність у соціокультурній трансформації” [5] він зробив спробу розкрити сутність, різні підходи до класифікації цінностей і ціннісних орієнтацій.

Така велика кількість наукових підходів до ціннісної проблематики свідчить, що поняття “цінність” стало предметом широких теоретичних досліджень багатьох наук – філософії, соціології, психології, педагогіки, етики, естетики, політики та ін. У філософії, чи в її спеціальному розділі, що займається проблемою цінностей, – аксіології – це галузь, що розглядає об’єктивну дійсність і відношення до неї людини, в соціології – це проблема загальносоціальних регулятивних механізмів, де цінності суспільства розглядаються як складові суспільної свідомості і культури, що виконують по відношенню до особистості нормативні функції, в соціальній психології – це сфера дослідження

соціалізації індивіда, його адаптації до групових норм і вимог, а в загальній психології – вивчення вищих мотиваційних структур життєдіяльності [6].

До предмета нашого аналізу прямо відноситься використання багатозначних понять “цінність” і “ціннісні орієнтації”. Спробуємо розібратися з цими категоріями і визначити найсуттєвіші характеристики цих понять, а також виявити як ці поняття співвідносяться між собою.

Ціннісний підхід до вивчення соціальних явищ і процесів дає змогу висвітлити внутрішню сторону взаємозв'язку особистості і суспільства, побачити особистий аспект орієнтації людини на цінності. Для цього необхідно звернутися до поняття “ціннісні орієнтації”, що виникло на стику низки наук про людину і суспільство.

Поняття “ціннісні орієнтації особистості” було введено в соціологію у 20-х роках ХХ століття американським соціологом У. Томасом і польським соціологом Ф. Знанецьким, які розглядали ціннісні орієнтації в якості соціальної установки особистості (“соціальний аттетюд”), які регулюють її поведінку.

У сучасній науці не існує єдиного визначення цього поняття. Наведемо деякі з них. *Ціннісні орієнтації* – найважливіша складова структури особистості, що має у своїй структурі мотиваційний, когнітивний, емоційний, оцінювальний та інші компоненти [7]. *Ціннісні орієнтації* розглядаються як відносно стійке, соціально обумовлене, вибіркоче ставлення людини до сукупності матеріальних і духовних суспільних благ і ідеалів, які розглядаються як предмети цілі або засоби для задоволення потреб життєдіяльності особистості. Під *ціннісними орієнтаціями* найчастіше розуміють соціально-детерміновану і зафіксовану в психіці індивіда спрямованість особистості на цілі і засоби діяльності. Вони відображають відношення людини до соціальної дійсності і визначають мотивацію її поведінки. Ціннісні орієнтації є не лише ціннісним ставленням особистості, а тим психологічним механізмом, за допомогою якого формуються її особливості та характер. Цей підхід дає змогу пояснити та дослідити психологічні механізми формування ціннісних орієнтацій.

Джерелом формування *ціннісних орієнтацій* виступає смисложиттєва активність особистості, що визначає рівень домагань особистості та її орієнтацію у процесі діяльності на досягнення конкретних цілей.

Ціннісні орієнтації розглядаються як один із компонентів, що входить до структури особистості: ціннісні орієнтації – це складне утворення, що вбирає в себе рівні і форми взаємодії суспільного та індивідуального в особистості, специфічні форми усвідомлення особистістю оточуючого світу, свого минулого, теперішнього і майбутнього, а також сутності свого власного “Я”. Наявність сформованої системи ціннісних орієнтацій забезпечує гармонію внутрішнього світу особистості, сприяє систематизації її знань, норм, стереотипів поведінки та самоствердженню особистості, реалізації соціальних очікувань [8, с. 12–14].

Ціннісні орієнтації визначають:

- 1) загальну спрямованість інтересів і прагнень особистості;
- 2) ієрархію індивідуальних вподобань і зразків;
- 3) цільові і мотиваційні програми;
- 4) рівень вподобань;

- 5) уявлення про дійсне і механізми селекції за критеріями значимості;
- 6) міру готовності і рішучості до реалізації власного “проекту життя” [9, с. 227].

Студентській молоді притаманні шість груп ціннісних орієнтацій, спрямованих на різні сторони вищої освіти, праці і професії:

- 1) *статусна* (кар’єра, визнання в суспільстві, престиж, визнання серед оточуючих);
- 2) *на самовираження в праці* (творчість, саморозвиток, розвиток особистості, професійне зростання);
- 3) *споживацька* (матеріальне благополуччя);
- 4) *на індивідуальне самовдосконалення* (самовдосконалення, розвиток особистості, інтелігентність);
- 5) *альтруїстична, на користь суспільству* (спілкування у процесі праці);
- 6) *на професійну діяльність*.

Центральними ціннісними феноменами в структурі суб’єктивних цінностей студентства виступають *життєві орієнтації на спілкування* (пов’язує такі ціннісні уявлення як матеріальна забезпеченість, бажана професія і самовдосконалення) і *на захоплення* (кар’єра, престиж, статус, матеріальна забезпеченість і самостійність) [8, с. 62].

Отже, *ціннісні орієнтації* виражають внутрішній світ особистості, виконуючи організуючу, спрямовуючу, регулюючу функції. Вони приписують особистості певні норми, правила, принципи поведінки, що відповідають тому соціальному оточенню, в якому протікає життєдіяльність [10, с. 76].

Під “*цінність*” розуміють все те, що для людини цінне, те, що важливе, значуще. Світ цінностей – це, насамперед, світ культури, сфера духовної діяльності людини, її моральної свідомості, оцінок тощо.

У соціології *цінності* виступають у ролі інструментів соціального регулювання, тією проміжною ланкою, яка пов’язує інтереси, потреби, світогляд людини з її конкретними ідеями, поведінкою. Це поняття відображає один із найсуттєвіших моментів практичної взаємодії людини з навколишнім середовищем та іншими людьми. Якісні й кількісні характеристики цінності перебувають у залежності від внутрішніх властивостей її носія та від потреб і прагнень суспільної людини, яка сама є ціннісним об’єктом.

Отже, *цінності* – це, з одного боку, властивість того чи іншого суспільного предмета, явища, які задовольняють потреби, інтереси, бажання. Інакше кажучи, це соціально значущі уявлення про те, що таке добро, справедливість, патріотизм, любов, дружба тощо. Вони, зазвичай, не піддаються сумніву, але видозмінюються, є еталоном, ідеалом для людей. З іншого боку – це відношення суб’єкта до предметів та явищ реальності, яке виражається ціннісними орієнтаціями, соціальними установками, якостями особистості. Тут вони виступають в ролі певної структури особистості. Перший аспект суспільний, другий – особистісний [11, с. 27].

Єдиної класифікації цінностей не існує. Одні характеризують цінність як об’єктивну суть речей, інші – як власне цінність, грошову вартість предмета, треті – ототожнюють із поняттям блага, корисності для особистості, четверті – пов’язують із суб’єктивною значущістю даного предмета для життєдіяльності людини, п’яті – з його властивос-

тями задовольняти потреби, інтереси, бажання. Саме тому дослідники класифікують цінності по-різному:

- 1) **за об'єктом засвоєння** – матеріальні, морально-духовні;
- 2) **за метою засвоєння** – егоїстичні, альтруїстичні;
- 3) **за рівнем узагальненості** – конкретні, абстрактні;
- 4) **за способом вияву** – ситуативні, стійкі;
- 5) **за роллю в діяльності людини** – термінальні, інструментальні;
- 6) **за змістом діяльності** – пізнавальні, предметно-перетворювальні (творчі, естетичні, наукові, релігійні та ін.);
- 7) **за приналежністю** – особистісні (індивідуальні), групові колективні, суспільні, загальнонародні (національні), загальнолюдські.

Найбільш поширеною класифікацією цінностей на філософському рівні вважається розподіл на **релігійні, етичні, естетичні, логічні й економічні**.

У соціологічному аспекті цінності розглядаються як нормативи або регулятори діяльності. Тут їх доцільно розділяти на **цінності-норми, цінності-ідеали, цінності-цілі, цінності-засоби**.

У психологічному аспекті існують класифікаційні моделі, в яких цінності структуризуються за предметом або змістом об'єктів, на які вони спрямовані (**соціально-політичні, моральні, економічні і ін.**); за суб'єктом ставлення (**суспільні, цінності соціальних груп, колективні, індивідуальні**) [8, с. 33–35].

Цінності поділяють на:

- 1) **абсолютні** – доброта, любов, правда, справедливість, гідність, свобода, чесність – вони є своєрідним колом, радіус якого прямує до безконечності, бо подаровані нам Богом;
- 2) **національні** – патріотизм, національна гідність, державотворчі прагнення, історична пам'ять, змагання до єдності;
- 3) **громадянські** – права і свободи, обов'язки, соціальна гармонія, повага закону;
- 4) **сімейно-родинні** – подружня вірність, турбота про дітей, стосунки у сім'ї, пам'ять предків;
- 5) **особисті** – риси характеру, поведінка, стиль приватного життя.

Серед багаточисельних класифікацій цінностей поширеною є розмежування цінностей на дві групи:

- 1) **колективістські** – вони об'єднують цінності, які відповідають способу життя в колективі;
- 2) **індивідуалістські** – включають цінності, які характеризують інтереси конкретного індивіда [4, с. 29].

Можна ще наводити багато різноманітних класифікацій цінностей та ціннісних орієнтацій за різноманітними критеріями та ознаками. Звідси випливає висновок, що цінності складають основу життєдіяльності – це історично складені модули, способи зв'язку свідомості й буття людини і світу.

Чому саме проблема цінностей в центрі уваги сьогодення? Тому, що:

- 1) система цінностей – це та ланка, яка пов'язує суспільство з індивідом, включає його в систему суспільних відносин;

- 2) цінності (соціальні, економічні, моральні, релігійні тощо) лежать в основі вибору цілей, засобів та умов діяльності, відповідають на запитання задля чого відбувається та чи інша діяльність;
- 3) цінності – системоутворююче ядро програми, задуму, діяльності і внутрішнього духовного життя людини [11, с. 28].

Аналізуючи взаємозв'язок понять цінності та ціннісні орієнтації, можна прийти до висновку, що ціннісна орієнтація – це конкретна спрямованість індивіда на засвоєння тих чи інших цінностей задля досягнення поставленої мети. У ціннісних орієнтаціях цінність виконує роль своєрідного орієнтира, а також служить регулятором поведінки особистості. А вже особистість орієнтується на ті чи інші цінності, які для неї мають найважливіше значення в конкретній ситуації.

В основу життєвої позиції особистості студента ставляться цінності. Осмислення особистістю диференційованості своєї системи цінностей виступає конкретним показником усвідомлення свого життєвого шляху, перспективи. При цьому найбільш значущі для людини цінності будуть насамперед визначати її життєву позицію, а значить відігравати вирішальну роль в її професійній діяльності.

Як компонент молодіжної свідомості, життєва орієнтація включає в себе всі характерні для ціннісних орієнтацій рівні:

- *емоційний*, що характеризується соціальними почуттями,
- *когнітивний*, що виражає свідому спрямованість на форми життєдіяльності;
- *поведінковий*, що проявляється у готовності зайнятися тією чи іншою діяльністю.

В юності проходять глибокі зміни в системі життєвих цінностей, відбувається зміна уявлень, відмова від ілюзій, з'являються нові погляди, переконання, оцінки.

У процесі здійснення життєвих планів молодь зустрічається з певними труднощами та її ціннісні орієнтації формуються під суперечливим впливом різних факторів. Серед всієї різноманітності *факторів*, що впливають на *ціннісні орієнтації молоді*, в тому числі і студентської, є такі: система освіти;

діяльність політичних організацій, трудового колективу, засобів масової пропаганди; ідеали; місце проживання; рівень політичних знань; професійна зацікавленість; твори мистецтва і літератури; психологічні характеристики особистості; сім'я.

Також на формування ціннісних орієнтацій молоді більш відчутно починають впливати такі чинники, як телебачення, радіо, кіно, вивчення суспільних наукових дисциплін, самоосвіта [8, с. 44–46].

Розглянемо ціннісні орієнтації студентської молоді. Для студентства характерна спрямованість на майбутнє, а фізичні і розумові здібності створюють певну впевненість в собі, що нерідко перетворюється на самовпевненість. Разом з тим молоді притаманна характерна для такого віку переоцінка цінностей, їхні моральні погляди тільки складаються і структуруються. В аналізі складних явищ оточуючої дійсності їм часто не вистачає гнучкості і життєвого досвіду старших поколінь. Саме тому відсутність достатнього досвіду, юнацький максималізм, велика емоційна збудженість роблять цей період у житті досить складним, проте саме в цей період уточнюються ціннісні

орієнтації. Сьогодні, на початку XXI ст., розвиток і світогляд молоді зазнав великих змін. Порівняно з попередніми роками молодь стає більш розкутою та самостійною, починає орієнтуватись в сучасному суспільстві.

Ціннісні орієнтації – явище динамічне, оскільки кожне нове покоління засвоює цінності попереднього покоління крізь призму власного сприйняття, додаючи власні цінності. Звичайно, процес зміни ціннісних орієнтацій безпосередньо пов'язаний зі змінами в економічній, культурній, політичній та інших сферах життя суспільства певної країни. Молодь останнього десятиріччя XX ст. і початку XXI ст. опинилась, так би мовити, у двоякій ситуації: з одного боку – це покоління ще виховувалось на “старих” засадах, а з іншого – в доросле життя воно вступає на нових умовах, які вимагають відмови від багато чого засвоєного раніше. Не спрацьовують колективістські ідеали (все більше – індивідуалістичні); став неprestижним ряд професій, які раніше поважалися та вважались суспільно корисними, змінилось ставлення до своєї батьківщини. Відтак стає очевидним розрив між поколіннями сучасного суспільства [9, с. 229–230].

Як видно з результатів соціологічних досліджень, сучасна молодь очікує позитивних змін вже сьогодні, а не вірить в їх настання в найближчому майбутньому. Як свідчать результати досліджень, практично кожній десятій молодій людині властиве почуття страху і невпевненості в майбутньому. В молодіжному середовищі помічений найвищий рівень безробіття (13,9 %), дуже часто вимушений. Проблеми, з якими стикаються молоді люди під час пошуку роботи, – вимоги стажу і потреба мати необхідні “зв'язки”. Кожна четверта молода особа боїться бідності, майже половина молоді найбільше в житті боїться втратити здоров'я.

Традиційні ціннісні орієнтації – прагнення до знань, повага до старших, люб'язність, творчість, відкритість світу – зазнали суттєвих змін, тобто при своїй зовнішній традиційності набули іншої сутності. Значно пришвидшився процес адаптаційних можливостей молодих людей, причому до будь-яких соціальних умов і ситуацій. У свідомості молоді відображається парадоксальне поєднання амбівалентних ціннісних поведінкових установок. Сьогодні молодь значно легше виправдовує: ухилення від сплати податків – 4,5%, крадіжки – 2,3%, отримання і передачу хабара – 3,7%, брехню у власних інтересах – 3,9%, отримання державної допомоги, на яку нема прав – 3,9%, розголошення конфіденційної інформації про конкурентів – 3,5%. В загальному можна говорити про світоглядний хаос, який формується під дуже сильним впливом масової культури, реклами, що агресивно нав'язують культ споживання, асоціальні моделі самореалізації, містичні погляди та уявлення. Згідно з даними опитувань, найдоступнішим джерелом інформації є телебачення (88%), а найбільш популярною – розважальна інформація (71%). На жаль, на нашому телебаченні недостатньо представлені інтелектуально-пізнавальні телевізійні програми, направлені на розвиток і накопичення фундаментальних знань, а кількість розважальних передач росте з кожним днем [12, с. 191–192].

Що стосується естетичних орієнтацій студентства, то сучасні студенти, в порівнянні з попередніми поколіннями, менше люблять читати художню, науково-популярну та іншу літературу, майже не відвідують театри, музеї, виставки. Сучасні студенти не цікавляться мистецтвом, а ті, хто у вільний час знайомиться з ним чи займається його певним різновидом, роблять це для зняття втоми, а не для естетичного розвитку.

Базовими цінностями високого рангу залишаються сім'я, вірні друзі, любов. 74% юнаків і 92% дівчат українських вузів на запитання “Що є головним мотивом вступу до шлюбу?” назвали любов, потім – спільні інтереси і матеріальну зацікавленість [13, с. 212]. Орієнтація на сім'ю пояснюється тим, що для багатьох сім'я сьогодні – це важливе джерело морально-психологічної підтримки, позитивних емоцій для збентеженої сучасними подіями особистості.

Соціологічні дослідження ціннісних орієнтацій студентської молоді переконують, що у свідомості сучасної молоді формується тип особистості, характерний для західного суспільства – особистості, яка, насамперед, цінує себе і вважає, що її діяльність, успіх у житті тощо залежать передусім саме від неї.

Як ми бачимо, сьогодні переважають особистісні пріоритети: сім'я, друзі, житлові умови, робота, власне здоров'я. Це важлива тенденція, що характеризує зміни ціннісних орієнтацій молоді – відверта перевага індивідуалізму, акцент на особистісно-сімейних інтересах. Якщо раніше такі цінності, як “повага оточуючих”, “гарні стосунки в колективі” посідали 2–3 місце в ієрархії цінностей, то зараз зовсім інша ситуація. Високо цінується тільки те, що безпосередньо пов'язане з особистістю, а не з колективом чи суспільством. Це свідчить, що знижується значимість суспільства в житті окремої людини та зростає індивідуалізм [9, с. 231].

Отже, аналіз ціннісного світу молоді, в тому числі студентської, свідчить, що сучасне молоде покоління віддає безперечну перевагу саме цінностям мікрорівня перед сферами суспільного, національного, тобто макрорівня, що стосується спільної долі людства. Сучасна молодь віддає перевагу активній життєвій позиції. Більшість у своєму житті найбільшою мірою покладаються на особисті знання, здібності та сили, оскільки схильні вважати, що долю людини визначає головню вона сама, а не зовнішні обставини. Це засвідчує достатню зрілість сучасної вітчизняної студентської молоді щодо самостійності, покладання на особисті здібності і сили, готовність до активного будування свого життя та щастя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Молодиченко В. В.* Сутність цінностей / В. В. Молодиченко // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності: Збірник наукових праць [Відп. ред.: М. М. Бробко, О. Г. Шутов] – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2009. – С. 26–34.
2. *Мельниченко А. А.* Ціннісні виміри духовної культури студентів технічного ВНЗ у традиційному суспільстві / А. А. Мельниченко, І. В. Пиголенко // Український соціум. – 2005. – №1 (6). – С. 31–43
3. *Подольская Е. А.* Ценностные ориентации и проблема активности личности / Е. А. Подольская. – Харьков: Изд-во “Основа” при ХТУ, 1991. – 164 с.
4. *Носенко Э. Л.* Трансформация ценностных ориентаций молодежи на современном этапе развития общества (Психологический аспект) / Э. Л. Носенко, Н. В. Фролова. – Днепропетровск. Изд-во “Навчальна книга” 1999. – 168 с.
5. *Кавалеров А. А.* / Цінність у соціокультурній трансформації: монографія / А. А. Кавалеров. – Одеса, 2001. – 224 с.
6. *Карпова І. Г.* Зміст ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://www.psyh.kiev.ua/Зміст_ціннісних_орієнтацій_сучасної_студентської_молоді
7. Третьякова І. С. Трансформація ціннісних орієнтацій студентів у контексті сучасного українського державотворення / І. С. Третьякова, Л. П. Добровольська, К. М. Коник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://www.bdpi.org/scientific_published/psychology_3_2006/27.doc
 8. Долинська Л. В. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя: навч. посіб. / Л. В. Долинська, Н. П. Максимчук. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2008. – 124 с.
 9. Целякова О. М. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві / О. М. Целякова // Гуманітарний вісник ЗДІА – Вип. 38. – 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_38_22.pdf
 10. Петінова О. Б. Потреби, інтереси, ціннісні орієнтації особистості: їх взаємозв'язок / О. Б. Петінова // Перспективи. – № 1 (17). – 2002. – С. 71–78
 11. Бутківська Т. В. Проблема цінностей у соціалізації особистості / Т. В. Бутківська // Цінності освіти і виховання: наук.-метод. зб. / За заг. ред. Сухомлинської О. В.; АПН України. – К. – 1997. – С. 27–31.
 12. Чутова Н. П. Ценностные ориентации современной украинской молодежи: социологический подход / Н. П. Чутова // Нова парадигма. – Вип. 88., 2009. – С. 188–197.
 13. Молодиченко В. В. Ціннісний контекст духовного світу сучасної студентської молоді / В. В. Молодиченко // Мультиверсум. Філософський альманах : зб. наук. праць [Гол. ред. В. В. Лях.]. – Вип. 80. – К., 2009. – С. 207–217.

THE VALUES ORIENTATIONS OF STUDENT YOUTH OF UKRAINES: SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM

M. P. Blikhar

*Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, Lviv, 79000, Ukraine,
muroslava82@mail.ru*

Particularities of modern student youth are analysed in article. Offers analysis the notion “value” and “values orientations”, tax miscellaneous classification of this notion. On the grounds of result of the sociological studies analysed vales orientations of student youth and determined priority values.

Key words: youth, student youth, value, values orientations, life orientation.

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ УКРАИНЫ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПРОБЛЕМЫ

М. П. Блихар

*Львовский национальный университет имени Ивана Франка,
ул. Университетская 1, Львов, 79000, Украина,
muroslava82@mail.ru*

В статье проанализированы особенности современной студенческой молодежи. Дана характеристика понятиям “ценности” и “ценностные ориентации”, а также рассмотрены классификации ценностей. На основании результатов социологических исследований проанализированы ценностные ориентации студенческой молодежи и определены ее приоритетные ценности.

Ключевые слова: молодежь, студенческая молодежь, ценности, ценностные ориентации, жизненные ориентации.

Стаття надійшла до редколегії 12.05.2011

Прийнята до друку 21.06.2011